Emro Science and Education
Open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · “Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnologik tarmoqlardagi o‘rni” mavzus...

materiallar to‘plami

Raqamli iqtisodiyot

Abduvoxobov Abbosbek Abdusamat o‘g‘li, Andijon Mashinasozlik Instituti stajor o‘qituvchsi

Annotatsiya: Raqamli iqtisodiyotga bo‘lgan qiziqish jamiyat va iqtisodiyotda ro‘y bergan jiddiy o‘zgarishlar tufayli sezilarli darajada o‘sdi. Zamonaviy texnologiyalar va platformalar mijozlar, hamkorlar va davlat tashkilotlari bilan shaxsiy muloqotni minimallashtirish hisobiga korxonalar va jismoniy shaxslarga xarajatlarni qisqartirishga yordam berdi, shuningdek, o‘zaro muloqotni yanada tez va oson yo‘lga qo‘yishga imkoniyat yaratdi. Natijada tarmoq resurslariga asoslangan, raqamli yoki elektron iqtisodiyot paydo bo‘ldi.Mazkur maqolada raqamli iqtisodiyotning afzalliklari va kelib chiqishi mumkin bo‘lgan xavflari haqida ma’lumotlar keltirilgan**.**

Kalit so‘zlar: Raqamli iqtisodiyot, tijorat, savdo, marketing, elektron biznes, texnologiya, resurslar, kompaniyalar, tavarlar, xizmatlar.

Annatation: Interest in the digital economy has grown significantly due to significant changes in society and economy. Modern technologies and platforms have helped businesses and individuals to reduce costs by minimizing personal communication with customers, partners and government organizations, and also made it possible to communicate more quickly and easily. As a result, a digital or electronic economy based on network resources appeared. This article provides information about the advantages and possible risks of the digital economy.

Key words: Digital economy, commerce, trade, marketing, e-business, technology, resources, companies, goods, services.

Аннотация: Интерес к цифровой экономике значительно вырос в связи со значительными изменениями в обществе и экономике. Современные технологии и платформы помогли бизнесу и частным лицам сократить расходы за счет минимизации личного общения с клиентами, партнерами и государственными организациями, а также дали возможность общаться быстрее и проще. В результате появилась цифровая или электронная экономика, основанная на сетевых ресурсах. В данной статье представлена информация о преимуществах и возможных рисках цифровой экономики.

Ключевые слова: Цифровая экономика, коммерция, торговля, маркетинг, электронный бизнес, технологии, ресурсы, компании, товары, услуги.

Raqamli iqtisodiyot raqamli texnologiyalarga yo'naltirilgan, ya'ni raqamli va hisoblash texnologiyalariga asoslangan iqtisodiyot sifatida ta'riflanadi. U asosan veb va boshqa raqamli aloqa texnologiyalari tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan barcha biznes, iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va boshqalarni qamrab oladi.

Ushbu atama birinchi marta 1995 yilda muallif Don Tapskottning “Raqamli iqtisodiyotda Tarmoqli razvedka davrida va'da va xavf” kitobida kiritilgan.

Ushbu iqtisodiyotning uchta asosiy tarkibiy qismi mavjud, xususan:

Published: 10.11.2023

Cite this article: Abduvoxobov Abbosbek Abdusamat o‘g‘li (2023). Raqamli iqtisodiyot. Emro Science and Education, 1(1). https://journal.emro.uz/public/maqola/592

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

- elektron biznes
- elektron biznes infratuzilmasi
- elektron tijorat

So'nggi 15 yil ichida biz raqamli platformalarning ulkan o'sishi va ularning hayotimizga ta'sirini ko'rdik. Endi iste'molchilarga ijtimoiy tarmoqlarda (Facebook, Twitter, Instagram) va boshqa mashhur veb-saytlarda (youtube va boshqalar) ko'rgan narsalar ta'sir qilmoqda.

Demak, bu iqtisod bu imkoniyatdan foydalanish usulidir. Endi u foydalanuvchi hayotining barcha jabhalariga - sog'liqni saqlash, ta'lim, bank, o'yin-kulgi va boshqalar bilan birlashtirilgandir.

Raqamli iqtisodiyotning afzalliklari

Raqamli iqtisodiyot ko'plab yangi tendentsiyalar va startap g'oyalarini keltirib chiqardi. Dunyodagi deyarli barcha yirik kompaniyalar (Google, Apple, Microsoft, Amazon) raqamli dunyodandir. Keling, raqamli iqtisodiyotning ba'zi muhim afzalliklarini ko'rib chiqaylik:

- Tarmoq marketingi
- Franchayzing(mashhur kompaniyani nomidan sotish va foydalanish huquqini berish)
- Biznes jarayonlarini autsorsing qilish(biznes jarayonlarni kompaniyadan tashari odamga topshirish)
- Agregator(bir tashkilot haqidagi ma’lumotlarni bir veb saytda toplovchi internet kompaniyasi)
- Elektron tijorat
- Mobil savdo-sotiq

Agar o'ylab ko'rsangiz, bugungi kunda kundalik ishlaringizning ko'p qismini internetda bajarishingiz mumkin. AQShda boshlangan texnologiya va internetning ulkan o'sishi hozir butun dunyo bo'ylab tarmoqqa aylandi. Shunday qilib, barcha bog'liq narsalarga - apparat, texnologik tadqiqotlar, dasturiy ta'minot, xizmatlar, raqamli aloqa va hokazolarga investitsiyalarning keskin o'sishi kuzatilmoqda. Shunday qilib, bu iqtisod internetning bu erda bo'lishini ta'minladi va veb-ga asoslangan biznes bo‘ladi.

Elektron tijoratning yuksalishi

So'nggi o'n yillikda Internetni moslashtirgan va qabul qilgan va onlayn biznesni qabul qilgan korxonalar gullab-yashnadi. Raqamli iqtisodiyot elektron tijorat sektorini haddan tashqari kuchayishiga olib keldi. Raqamli iqtisodiyot tufayli nafaqat bevosita sotish, balki sotib olish, tarqatish, marketing, yaratish, sotish ham osonlashdi.

Raqamli tovarlar va xizmatlar

Kino DVD va musiqa disklari yoki yozuvlari kunlari o'tdi. Endi bu mahsulotlar biz uchun raqamli shaklda mavjud. Endi moddiy mahsulotlarga ehtiyoj qolmaydi. Xuddi shu narsa bank, sug'urta va boshqalar kabi xizmatlar uchun ham amal qiladi. Agar har bir operatsiyani onlayn amalga oshirishingiz mumkin bo'lsa, bankingizga tashrif

buyurishning hojati yo'q. Shunday qilib, ushbu raqamli iqtisodiyotda ba'zi tovarlar va xizmatlar to'liq raqamlashtirildi.

Shaffoflik

Raqamli iqtisodiyotda ko'pgina tranzaktsiyalar va ularning to'lovlari onlayn tarzda amalga oshiriladi. Naqd pul operatsiyalari kamdan-kam uchraydi. Bu bozordagi qora pul va korruptsiyani kamaytirishga va iqtisodiyotni shaffofroq qilishga yordam beradi. Darhaqiqat, demonetizatsiya paytida hukumat veb-iqtisodni rivojlantirish uchun onlayn tranzaktsiyalarni amalga oshirishga harakat qildi.

Raqamli iqtisodiyotning kamchiliklari

Ishni yo'qotish

Biz texnologiyaga qanchalik bog'liq bo'lsak, inson resurslariga shunchalik kam bog'liqmiz. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ko'plab ish o'rinlarining yo'qolishiga olib kelishi mumkin. Jarayonlar avtomatlashtirilgani sayin, inson resurslariga bo'lgan talab kamayadi. Internet-bankingning o'ziga misoldir.

Mutaxassislarning etishmasligi

Raqamli iqtisodiyot murakkab jarayonlar va texnologiyalarni talab qiladi. Platformalarni qurish va ularga texnik xizmat ko'rsatish uchun mutaxassislar va malakali mutaxassislar kerak. Ular, ayniqsa, qishloq va yarim qishloq joylarda osonlikcha mavjud emas.

Og'ir investitsiyalar

Raqamli iqtisodiyot kuchli infratuzilma, yuqori ishlaydigan internet, kuchli mobil tarmoqlar va telekommunikatsiyalarni talab qiladi. Bularning barchasi ko'p vaqt talab qiladigan va investitsiyalarni talab qiladigan og'ir jarayondir. Biz kabi rivojlanayotgan mamlakatda infratuzilma va tarmoqni rivojlantirish juda sekin, zerikarli va qimmat jarayon bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. R.X.Ergashev, S.N.Xamrayeva. Raqamli iqtisodiyot - (Darslik). – T.: “Intellekt”, 2021. – 475 b.
2. Khamraeva, S. N. "Features and trends of digital economy development in uzbekistan and abroad." Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal 11.2 (2021): 1198-1205.
3. Nasimovna, Xamraeva Sayyora. "Characteristics and Tendents of Development of Digital Economy in Uzbekistan and Abroad." Academic Journal of Digital Economics and Stability (2021): 113-119.